

PRZEŹRZENIE (293) *sb n*

przeźrzenie (120), **przejrzenie** (74), **przejźrzenie** (59), **przejżrzenie** (1), przeźrzenie *a.* **przezrzenie** (29), przejźrzenie *a.* **przejzrzenie** (10); przeźrzenie *BielKom, LubPs* (4), *GroicPorz, RejWiz* (4), *RejZwierz, GórnDworz, Calag, GórnTroas, GosłCast*; przejźrzenie *MurzHist* (4), *Diar, BibRadz* (2), *KwiatOpis, HistLan, WujJudConf* (4), *MycPrz, StryjWjaz, SkarŻyw* (6), *StryjKron* (2), *NiemObr, KołakCath* (3), *PowodPr, SkarKaz* (4), *SkarKazSej*; przejźrzenie *HistRzym* (3), *BielSpr, Strum, CzechRozm* (11), *KochPs, CzechEp* (4), *KochPieś, ArtKanc, ZawJeft* (2), *GrabowSet, KochFrag, OrzJan, LatHar* (2), *SiebRozmyśl, CzahTr, PaxLiz* (3), *SzarzRytJSzarz*; przeźrzenie *a.* **przezrzenie** *BierRaj, PatKaz I, PatKaz II* (23), *PatKaz III, RejPs* (2); przeźrzenie : przejrzenie : przejźrzenie : przejżrzenie : przeźrzenie *a.* **przezrzenie** : przejźrzenie *a.* **przejzrzenie** *BielKron* (5:7), *Mqcz* (1:-:7:1:2), *RejAp* (2:2), *RejPos* (86:5), *RejZwierz* (5:2), *WujJud* (1:6:1), *WerGość* (-:-:2:-:-:1), *WerKaz* (-:-:2:-:-:1), *Calep* (-:3:-:-:1:2), *Phil* (1:1), *WujNT* (-:15:1:-:-:4), *SarnStat* (4:-:10).
-enie (291), -enie (2).

Pierwsze i drugie e jasne, końcowe pochylone.

sg N przeźrzeni (56); -é (3), -(e) (53). $\diamond$ *G* przeźrzenia (127). $\diamond$ *D* przeźrzeniu (18). $\diamond$ *A* przeźrzeni (26); -é (1), -(e) (25). $\diamond$ *I* przeźrzeniem (12), przeźrzeniem (2) *MycPrz, WujNT*; -em (2), -ém (1), -(e)m (9); -em *OrzJan*, -em : -ém *SarnStat* (1:1). $\diamond$ *L* przeźrzeniu (50). $\diamond$ *pl A* przeźrzenia (1) $\diamond$ *V* przeźrzenia (1).

Sł stp: przejrzenie, przeźrzenie, Cn: przejrzenie, Linde XVI – XVIII w. s.v. przejrzyć.

1. Przeznaczenie, zrządzenie sił wyższych [w tym czyje (= kto jest sprawcą) (221): *ai* (134), *pron poss* (53), *G sb i pron* (34)] (258) : A wżakoż ponieważ tak Bołkie przeźrzenie/ Cefárfkie y Ellektorow iefth/ iż mnie zgodliwemi głómi ku tak obciążnemu brzemieniu porządzić/ á w imię Bogá wżechmogącego wybrać dobrowolnie raczyli. *BielKron* 330v.

a. *Boski, przedwiecznie istniejący zamysł ogarniający losy każdego człowieka, w którego życiu nic nie dzieje się przypadkowo ani nie jest wynikiem ślepego losu, mieści się w nim wola i nakazanie Boga, Jego baczenie i opieka; praedestinatio, praescientia, praescitio, praescriptio, praesensio* *Cn* (256) : Pyąthy uyuod spraua duchownego yłch kto ma łwe ołobne prauo od połpolytego yełt vyyąth ale marya panna od początku (łwego) wbołthwye przełrzenya ołobnym przyuylegem byla obdarouana *PatKaz I* 9; *PatKaz II* 51v; *LubPs Y marg*; gdyż iefth dziwne przeźrzenie iego/ á nigdy żaden rozum poścignąć ani ogárnać nie może dziwnych łpraw iego/ czo on czynić á dla czego czo czynić raczy: tak iż on lud podał był w onę obiecáną niewolą ich/ dziwną łprawą łwoią *RejPos* 158, 5v, 215v; [ksiądz kanonik] gniewáiąc fię na heretyki/ ktorzy piłżą/ iż Chriřtus miał chwałę v oycá w przezyźrzeniu: y onym to zbijájąc/ tak mowi: Iż o tym przezyźrzeniu piłmo ś. namniey tám nie wpomina: á łrodze tego zákázuie/ co roźnego opifánii łwemu przydawác etc. *CzechEp* 110; SKutki łławne i znáczne/ Monárchy wieczyłtego/ Co mgnieniem rządži/ władzą z przyrodzeniem. Przezyźrzenia przednie báczne/ Wam/ bieg cżáfu żadnego Nie wádži *GrabowSet* V4; *WujNT* 403, Bbbbbb3.

przejrzenie czego (1): widział orłá lečącego/ ktory iefł wzroku ołtrego á z dáleká przepátruie rzeczy. Ale orzełli Anyołli/ tedy to nam známionuie opátržność/ wiadomośc/ y z dawná przeyrzenie włzytkich rzeczy Páná náłzego *RejAp* 75v.

przejrzanie około czego (1): Bog Oćiec te swoie wieczne dekretá y przeyrzenie około zbawienia ludzkiego/ w fynu swoim miłym włożył y deklarował *WujJud* 68v.

przejrzanie czyje [= *kogo dotyczy*] (1): Bo też to pewna/ iż te wśzytkie [*rzeczy*] były w vmysle ábo myśli Bożej/ niż były stworzone/ y nie pierwey łá stworzone/ niż były ná vmysle poştánowane. Iáko też y o nálzym przeýrzeniu/ vmiłowaniu/ y łáłką dárówaniu/ przed záłożeniem fundámentow swiátá/ Apóstoł mowi. *CzechEp* 257.

Ze zdaniem podmiotowym (1): Wśzytko to było przeźrzenie Páńskie/ iż też tego [*oczyszczenia*] było potrzebá káżdey zmázaney duŝy grzechem pirworodnym/ áby byłá przyiętá do oney łpołeczności kroleştwa Páńkiego/ którą on łobie z dawna przeźrzeć raczył. *RejPos* 153v.

W połączeniach szeregowych (4): *RejAp* 75v; To ták niechay zoştanie przy woley świętey iego/ á przy przeźrzeniu á poştánowaniu iego/ w tháiemnych á w niezrozumianych świętych rádach iego. *RejPos* 300v, 224; A to z łtápienie/ ták Iezułowe/ iáko y náłze przezeń/ płynie z onego przedwiecznego poştánowania/ przeýrzenia y vmiłowania Bożego *CzechRozm* 28.

Zwrot: »(z wieczności *a.* od wiekow) w przeźrzeniu być (*a.* przebywać) (chowany, poczęty, porodzony, stworzony)« [*szyk zmienny*] (18): yełcze nyebo nyebyło łtworzono atyłch yułch była wprzełrzeniu (y łerczu) bołtwa łthworzona *PatKaz II* 27v; A przetołz yey narodenye bylocz dwoyakey Pyerwłche yey narodenye bylocz łzwyecznołzczy w przełrzeniu bołkyem *PatKaz II* 42v; anyely uznały zobyauyenya ducha łzwyátogo tą panna bycz początá z wyecznołzczy w przełrzeniu mądrołzczy bołkyey *PatKaz II* 52; O gdyłzczy ta myła panna bądácz wprzełrzeniu bołkyem była w uyelkym dołtoyenłthwye. *PatKaz II* 77, 22v, 23v, 27, 43, 47 (14); [*Chrystus*] prawdziwie był w przeýrzeniu v bogá á myłmy też w nim y obráni/ y vmiłowáni/ y łáłką przed czáły wiekuiłtymi dárówáni *CzechRozm* 28v; Iedni mowiá/ że był Pan Chriłtus przed Abráhamem/ v Bogá w przeyrzeniu. Czechowic inaczey: Chriłtus przed Abráhamem w ofiárách był zákryty *WujNT* 342, 342, 343.

Wyrażenia: »przeźrzenie boskie (*a.* boże), Páńskie, bostwa« = *praescientia Dei Vulg* [*szyk 37:12*] (31:12:6): gdy lucyfer łthrączon do pyekła panna yułch była w przełrzeniu bołtwa y gdy pan bog łtworzył czlouyeka, a pyeruey zyemyá panna marya yułch była *PatKaz II* 23v; otpoczątku łzwyatha ya yełtem czułz [w] przełrzeniu bołtwa yam była *PatKaz II* 67v; [*Maryja*] była wbodze y w przełrzeniu bołkym kyedy pan bog wśzytky uczynky czynyl *PatKaz II* 69v, 22v [2 r.], 24, 27v, 36, 42v [2 r.] (16); *PatKaz III* 87v; Then dzyewiáthy Rozdzyáł zowá Zoroáłtes/ bo tu bęđzye rołspráwá o przeźrzeniu Páńskim/ o mocy nádáney Płánetam/ o przygodnych przypádkoch/ o wolnym rozmyłe/ o opáthrzności Páńskiey nád wiernymi. *RejWiz* 125, A7; *RejPos* 153, 167, 316 *marg*; Ia tobye Czytelniku/ com widział to piłze/ Aczem troche przyłožył co s Fránciey łtyłze. Iák łie tám náłzym połłom s Krolem łwym wodziło/ Iák go przeyrzenie Páńskie nam przyprowádziło. *StryjWjaz* A3; *CzechRozm* 28; *KochPs* 178; O wolności woley náłzey/ á iłz iey przeyrzenie Boże mocy nie czyni/ áni łáłká Bołka/ [św. *Anzelm*] nápiłáł iedny kłięgi/ de Libero arbitrio. *SkarŻyw* 337, 362, 598; Płácz/ álbo nie płácz/ z drógi łwéy nie zidłie Bołkie przeýrzenie *KochFrag* 18; ziemłcy mięłzkańcowie w łwoiey doczełności Vrząd łwoy y powinność niołá s przyrodzenia/ Nie włtępuiácz z krełow Bołkiego przeyrzenia. *KołakCath* B4, C; *WujNT Act* 2/23, s. 403, 505 *marg*,

Bbbbbb3; Iáko nie ma być trudne pímo ś. á w nim fą rzeczy ták trudne/ o Troycy ś. o wćieleniu Syná Bożego/ o przenaświétłym Sákrámenćie ołtarzá/ o dzielnościách bozkich ná duży / o Anyołách/ o przeyrzeniu bozkim/ o przyśłych dzieiách świátá drugiego/ y o innych wyfokich do poięcia táimnicách? *SkarKaz* 81a, Ooooo, b [2 r.]; *SkarKazSej* 707a *marg.* Cf *Wyrażenia przyimkowe*.

»z dawna przeźrzenie« (3): Zdawná przeźrzenie y pokorá [*lege*: pokorę] y wślytki inne przypádki człowiecze iáwnie wylicza/ á iż śie śtác nic bez woley bożey niemoże. *RejPs* 205v; *RejAp* 75v; Błogofławiony Pan ktoremu nigdy nic táyno nie było/ gdyż to była śprawá y rośkazanie iego łámego: wiedząc też ono z dawná przeźrzenie s táimnic Bośtwa śwego/ czo śie śthác miáło *RejPos* 259.

»skryte przeźrzenie« (1): iefzcze Bóg gniewu śwego nadniemi nieokazuié/ ktorego to śkrytemu przeirzeniu/ vpodobało śię (a śłużnié śię vpodobało) okazać nademną ten to gniew śwoi *MurzHist* H2.

Szeregi: »przeźrzenie i tajemnica« (1): ta panna była wprzeźrzerzeniu [!] y tayemnychach bośkich dlugy czałz chouana *PatKaz II* 83.

»umysł i przeźrzenie« (2): aboczyem ta panna porodzona y począta w bośkyem umyśle y przeźrzeniu wśzechmocnośczy troycze śzwyátey (przeth wśzemy uyeke) y śtala śyá dzyeueczką oczcza nyebyeśkyego *PatKaz II* 43, 53.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle (a. podług) przeźrzenia« (8):

~ *W połączeniu szeregowym* (1): [*Pan*] wśzytko wie/ widzi/ y śprawuie/ y wśzytko rządzí á opátuie wedle przeźrzenia śwego świétego/ á wedle woley świétey śwoiey/ á wedle oney żadnym rozumem nie ogárnionej Bośkiey mądrości śwoiey. *RejPos* 352.

Wyrażenia: »wedle przeźrzenia bożego (a. boskiego), Boga Ojca, Pańskiego« = *secundum praescientiam Dei Vulg* (3:1:1): ná śześć porządkow iefť rozdzyelon ten [*tj.* 107] Pśalm/ to iefť/ iż zámyka w śobie śtany ludzkie wedle przeźrzenia Páńśkiego náświecie rozdzyelone *LubPs* Y4; *RejPos* 170; [*Chrystus*] wśtąpił do oycá śwego ná wyśokie niebo/ áby nam mieyśce zgotował/ ábyśmy też támże byli gdzie on iefť. Gdziebyśmy żadną miárą nie mogli być/ ieflibyśmy tám dawno wedle przezyźrzenia Bożego nie byli. *CzechRozm* 28v, 30v; Piotr Apośtoł Iefufá Chriśtufá/ wybránym przychodniom rośprośzonym po Ponćie/ Gáláciey/ [...] wedle przeyrzenia Bogá Oycá/ ku poświéceniu Duchá/ ku pośłufzeńśtwu y pokropieniu krwi Iefufá Chriśtufá: Láśká y pokoy niech śię wam rozmnoży. *WujNT* 1.*Petr* 1/2.

»podług wiecznego przeźrzenia« (1): O myśloścywi oycze weśrzi nanyedofiatek wślitkyego krześcyanśtwa a śam ti racz śprawyac rzad yego tak duchowni yako śwyecke podług wyecznego przeźrzenia twego *BierRaj* 19v.

Szereg: »wedle przeźrzenia i postanowienia« (1): mowi [*Bóg o Jezusie*]/ że przezeń fą wśzyťkie rzeczy śtworzone: tedy to dwoiákim śpośobem może być rozumiano. Naprzod wedle przezyźrzenia/ y pośtánowienia Bożego/ ktory wśzyťkie rzeczy ku temu końcowi wćzynił/ áby ie Iezufowi Chriśtufowi śynowi śwoiemu czału śwego poddał *CzechRozm* 37v. ~

»z przeźrzenia« (6):

~ *Wyrażenia*: »z przeźrzenia Boga, bostwa, Pana, Pańskiego« = *secundum praenotionem Dei PolAnt* (1:1:1:2): *BibRadz Petr* 1/2; Ná drugim mieyścu [*Sybilla*] piśze: [...] Pánnem w wielkiey

częci widzyałá. Ktora godná dárú fwego/ S przeźrzenia Páná wiecznego. *BielKron* 134; Thámże nam zá onemi pieczęciami opowiedác raczy włytki przyźle rzeczy/ ktore s przeźrzenia onego Bořtwá niezmierzonego fá z dawná fwiátu zgothowane/ áż do dnia fádneho. *RejAp* BB2; *RejPos* 269v; Dofyc ná tym kiedy [człowiek] wie/ że go to nie minie/ Co z przeźrzenia páńfkiego od wieku mu płynie. *KochPieś* 10.

»z dawnego przeźrzenia« (1): tá fwięta pánná bylá zátrwożoną/ vřzawřzy onego Anyoła/ kthory z obietnic á z dawnego przeźrzenia Pánfkiego/ do niey pořlan z onym pořelřtwem [...] mowić raczy: [...] *RejPos* 269v.

Szereg: »z łaski a z przeźrzenia« (1): Przeto iá Pan z łáski fwoiey á s przeźrzenia fwego raczył wczynić być błogofławioná á godná mátká ciálu fwoiemu fwiętemu. *RejPos* 304v. ~

»na przeźrzenie« (1): Bowiem Bog řprawił w Sionie wřlytkim fwym zbáwienie A zbuduiá miáftá Iudfkie ná iego przeźrzenie *LubPs* Qv.

α. *Wola boża, nakaz boży* (110) : *RejWiz* 165v; A tak ćić go máło potrzebuia ktorzy fie ni czym nie báwia iedno fwiátem tim á nic nie myřlá o kroleřtwie o onym/ ktorego on włádnym krolem ieřt [...]. Acźkolwiek y ći bez przeyrzenia iego nic nie vmieia áni wczynić mogá. *RejPos* 34.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym: aby (2), iż (1)] (3): *RejPos* 187v; [řw. *Bernardyn*] záchorzał w Aquili mieřcie/ y był nieřion do kłářtoru zakonu fwego/ ále niereformowanego. Ták było przeyrzenie Boże/ áby iáko inych wiele zá żywotá náprawił/ y ten teřz řmiercią fwoią odnowił. *SkarŻyw* 463. [Cf 1. *BielKron* 330v].

I sg w funkcji okolicznika przyczyny (1): MY tedy Iárořlaw/ Bořkim przeźrzeniem řwiętego Gnięźnienfkiego Kořcioła Arcybřkup/ w Krákwřfkim Břkupřtwie ná Wizytáciiey będąc/ wřlyřtkim/ do których té Liřty przyia/ chcemy byđż wiadomo: [iż ...] *SarnStat* 183.

W połączeniach szeregowych (6): Abowiem fie tu řnádnie náuczy káđdy wiedzieć/ na czym Pan zářádzić raczył wolá fwoię á dziwne przeyrzenie fwoie/ á řadnym rozumem nie ogárnione řprawy y řády fwoie/ áż do dnia przyřcia fwoiego *RejAp* AA6. Cf »wedle przeźrzenia«, »z przeźrzenia«.

Wyrażenia: »przeźrzenie boskie (a. boże), Boga Ojca, Pańskie, Pana« [řzyk 55:15] (44:1:20:5): Niektorym (mowi) na tem řwiecie/ wřlyřtko řię pořřfu [lege: po řzwu] porze/ wřlyřtko wedle myřli idźie/ i przeřpiecznie wrořkofřách żywá [...] ktoré przedřię/ niewyřłowione przeirzenie bořkie na wieczne męki odřadźiło *MurzHist* Q4v; *GroicPorz* mmv; *BielKron* 16v; A gdyź fie od onych dwu řekretarřow y od kłiáźięciá y od káplaná [cesarz *Konrad*] prawdy dowiedział: vřnał że fie przeźrzeniu Bořemu nie mogł przećiwieć. *HistRzym* 134v, 133, 135v; [ziemski człowiek] nie tylko tobie/ ále áni řam řobie nic pomoc nie może/ bez łáski á wřpomożenia Páná tego/ gdyź on ieřt iáko źdźbło co im wicher igra/ przed řwiętyM Máieřtatem iego/ áni pořtepić może ná wřpomożenie twoie/ nie będąyeli woley á przeźrzenia Páná twoiego. *RejPos* 138v; á nic fie nie trwoź [kađdy wierny] chociaýby ná cie przyřřly iákie trořki/ ábo iákie niebeřpieczeńřwá řwiátá tego/ gdyź to wieřř/ iż to ieřt wolá á przeźrzenie Páná twego *RejPos* 279v, 24v, 271, 280, 280v, 323v; Wřřákże iřř řwięci w gorácořci Duchá Boře^{go}/ takie excesřy y męczeńřwa nád řamymi řobá czynili: nie bez przeyrzenia Boře^{go} y z wielkim pořyřtkiem nářzym/ to řię ná nich działo. *SkarŻyw* 31, 463; *NiemObr* 4; *SarnStat* 183. [Cf 1. *BielKron* 330v]. Cf *Wyrażenia przyimkowe*.

»łaska przejrzenia« (1): A to co sie działo/ zá onych pierwfzych czáfów/ y dziś sie pokázuie/ gdy z łáfki przeyrzenia Bogá Oycá nászego/ Ewángelium Pána Chrifułowe objaśniác sie poczynáło/ y co dzień z grubych ciemności/ błędów/ y wymyśłów ludzkich wynika *NiemObr* 4.

Szeregi: »sprawy a przeźrzenie« (1): A tu w tey świętey rośprawie napirwey mamy báczyć śprawy á przeyrzenie Páńskie/ y przecź/ y iáko on tu wśzytko śprawować á łtánować raczy/ á iáko dziwnie/ bo przez Duchá swego świętego. *RejPos* 24v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»wola a przeźrzenie« [*szyk 33:1*] (34): Azafz nie obiecuie bronić á łzczyćć káżdego łobie wiernego/ thák iż y włos z głowy nie śpádnie żadnemu oprócz woley á przeźrzenia iego święte⁸⁰. *RejPos* 173v; Bo nie mniмай ábyć tho ábo z mieyfćá/ ábo s trefunku/ ábo z iákiedy przygody trefić sie miało/ ále to było wśzytko wola á przeźrzenie iego: y ci łlepi/ y ci trędowáci/ y ci opuchli/ y ci páralizem zaráżeni/ y infze wśzytki dziwy/ ktorekolwiek czyniło święte Bořtwo iego *RejPos* 234; nie to sie dzyeie co świat mární chce/ ále to co iest wola święta Pána te⁸⁰. A chocia y sie do czáfu sřthanie wedle woley światá te⁸⁰/ nigdy to długo łtác áni trwác nie może/ á s korzeniá á prawie z gruntu zázwždy wywrocono być musi/ co iest wola á przeźrzenie święte iego. *RejPos* 280v; łam Pan powiedác raczy/ iż y włosy kazał policzyć ná głowach tych to wiernych łwoich/ áby żaden nie zginął bez świętey woley á bez przeźrzenia iego. *RejPos* 329v, 24v [2 r.], 138v, 187v, 215v, 262v (19); *RejZwierc* 200; Gdyż sie iuż tak zdáło Przeyźrzeniu świętemu/ y woléy Pána mégo/ Ze mié koniecznie mieć chce Mátką łyná łwego. Otóżem ia iest we łwzem łłużebnicá iego/ Niech mi sie wśzytko sřtanie podług słowa twego *SiebRozmyśl* F3v. Cf *Wyrażenia przyimkowe*. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»zrządzenie a przeźrzenie« (1): Abowiem ty przygody á tráfunki częłtokróć zrządzeniu á przeźrzeniu Bożemu przypifuią. *GroicPorz* mmv.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle (a. według, a. podług) przeźrzenia« (6):

~ *W połączeniach szeregowych* (2): A wśzákoż pátrzay/ iż iedno tu o takich piłmá połwiadřzią/ kthorzy nie chodzą wedle woley á przeřrzenia [!] y opátrności Páńskiey. *RejPos* 317, 343.

Wyrażenie: »wedle przeźrzenia Pana, Pańskiego« (2:1): Vczmyřz sie tu tedy s łtey Ewánieliey świętey/ iákobychmy zázwždy/ ktoregożkolwiek łtanu będąc/ wżywáli powinności łwoich/ wedle woley/ przeřrzenia/ á rołkazania Pána tego *RejPos* 343, 317, 321v.

Szereg: »wedle woley a przeźrzenia« (4): A thy ábyś nam pomnáżác á połzczęściác raczył wśzythki pociechy náłze/ według woley a przeřrzenia łwoiego świętego ná wieki wiekom. *RejPos* 307, 133v, 264v, 321v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*] ~

»z przeźrzenia« (61): gdy wdzięczny pan zeydzie łługom łwoim ábo poddánym łwoim/ wśzytko sie to dzyeie s przeřrzenia świętego iego *RejPos* 355, 290v, 355; *ArtKanc* P18v; A ia to niech mam z przeyřrzenia łwoiego/ Bym cié łáfkáwym welpól z corą moią Vznáłá *ZawJeřt* 7; Iż ácz nam Pan Bóg potomłtwá żadného z przeyřrzenia łwego świętego do tych czáfów nie dał [... tedy] *SarnStat* 1001, 998; Boć co Pan Bóg náznáczył/ z przeyřrzenia świętego [...] nie minie żadnego. *PaxLiz* D3v.

~ *W połączeniach szeregowych* (3): ten doczełny twoy Czełarz/ by był naokrutnieyřzy/ [...] nie może podnieść ná cié ręki łwey/ bez dopuřczenia zwirzchnieyřzego onego Cełarzá twego. A iefłiżec ią podnieřie/ to iuż wiedz pewnie/ żeć iest z woley á s przepuřczenia y s przeřrzenia iego/ á pewnie ku lepřzemu twemu *RejPos* 253; á iżby ono święthe iego práwo było zupełnie záchowano/ to káżdemu

przyczysć co czyie ielt/ á życzyć wśzytkego dobrego káždemu wedle wśzey możności/ coby iedno było z woley/ s przeźrzenia/ á z opátrności Páná łwego. *RejPos* 334v, 317.

W przeciwstawieniach: »za przyczyną ludzką, z ludzkiej rady ... z przeźrzenia bożego« (2): *Phil P*; zá żywotá náłzego/ gdy ieltce królestwo nie wákováło/ y więcéy z przeźrzenia bożégo/ á niżli z ludzkieý rady obránié Ie^{go} królewkieý M. [*tj. Zygmunta II*] sítáło łie *SarnStat* 10.

Wyrażenie: »z przeźrzenia bożego (a. boskiego), Pańskiego, Pana« = *divinitus Mącz, SarnStat; divina providentia SarnStat* [szyk 33:12] (32:12:1): [*Pociecha mówi do Konstancyjej*] Ty też małz mieć małżonká miłego/ Charitatem s przeźrzenia Boskiego/ S którym będyełz miełzkáá w iedności/ W tákiey iákoś żádáá łtałości. *BielKom* G5v; *LubPs* S5; Co komu los przyniełie s Páńkiego przeźrzenia/ To mu záwždy przypada z dawnego zrzádenia. *RejWiz* 129; *RejZwierz* 108v; *BielKron* 17, 104v, 164, 439; *Divinitus constituta literarum studia*, Z Boskiego przeźrzenia zrzádzone [!] nauki. *Mącz* 413b; Iuż też będyecie wiedzyeć/ ielliby ná was iáka przygodá przyłzłá/ iż tho wśzytko s przeźrzenia Páńkiego zá grzechy wáłze/ á ku pociełze wáłzey. *RejPos* 289, 24v, 35v, 42v, 172v, 280v (9); *Semigália Ziemicá* leży miedzy *Liflandyá* á *Kurlándyá*/ á ku Południowi *Litewłkie* Xięłtwo przyległo. A teras iá s *Kurlándyá*/ óświecone á cnotliwe Xiązę/ Pan á Pan *Gotthard Kettler* s przeirzenia Bożego/ A z łáłki Iego K.M. lennym práwem trzyma *KwiatOpis* Cv; *RejZwierc* 30v, 199, 201; *Aus Gottes ordnung*. S przeźrzenia Bożego. Et, Z rzádenia Bożego. *Consilio Deorum immortalium*. Fato. *Calag* 51b; *StryjKron* 56; *Sláchetnemu Pánu* *Lukałzowi Włódkowi/ Komornikowi Ziemiłkiemu Chełmłkiemu*. rć. *Iozeph Werefzczyńłki* z *Werefzczyńá*/ z przeźrzenia Páńkiego *Opát Sieciechowłki/ wśelkich poćiech* od Páná *Bogá* życzy. *WerGość* 203, kt, 207; *WerKaz kt*, 275, 279; *ZawJeft* 27; *Phil P*; *GórnTroas* 39; ná káplaná nawyźłzego *Iezufa Chryłtułá* [...] wśzytek ciężar grzechow twoich z łtrony káźni y wćierpienia/ obáłił łię z Boskiego przeźrzenia/ á nád tobá łáłkáwego zmiłowánia. *LatHar* 79; *KołakCath* B2v; *GDyż łtolice łádów* ku czyniériu y rozeznániu łpráwiedliwóści práwicy naywáłniéy z przeźrzenia Bożégo łá záchowáłé/ á nam potym śmiertelnym/ kłórzy pieczołowánia łwiectkiego ná łobie odmienności nośimy/ wźycone *SarnStat* 495, 8, 10, 186, 782, 922 (9); Nie wiem by ták był z krnámbrym łercem człowiek tákí/ Kłory wiádom męłtwá łpraw dzielności wśeláki. Aby nie miał łitowáć dźił vpadku tego/ Ziárná łudži zginionych z przeźrzenia Bożego. Y tych męłzow co teras ná *Egru* poległi *CzahTr* G4v.

Szeregi: »z dopuszczenia a z przeźrzenia« (1): A ták tu iuż obácz/ iż coźkolwiek łie złego y dobrego tu nád nędznym człowiekiem dzyeie/ wśzytko łie to sítawa z dopułzczenia Páńkiego/ á s przeźrzenia iego/ á onym łwiętyym á łpráwiedliwym łádem iego. *RejPos* 330.

»z mocy a z przeźrzenia« (1): Stáłáłi łie theł pilno *Saul* áby był mogł zágubić *Dawidá*/ więcéy dufáiąc mocy łwiátá thego á niż mocy Páńkiey/ á boiąc łie áby z mocy á s przeźrzenia Páńkiego nie przekázł mu był w onym krolełtwie iego. *RejPos* 280v.

»z naznaczenia a przeźrzenia« (1): Naprzod łie tu przełóžá dwu wćzonych łudzi *Sentencye* áłbo rozumienia s łtrony thego/ ielliz zá przyczyná ludzká zgubę łwá y zniłczenie biorá Páńłthwá/ czyli *ex facto Divino*, áłbo iáko mowią/ z náznáczenia á przeźrzenia Bożego. *Phil P*.

»z woley a z przeźrzenia« (8): A ižbył zrozumiáł/ iż co łie kolwiek dzyeie nád tobá/ iż łie wśzytko dzyeie z woley á s przeźrzenia iego. *RejPos* 279v; ocyec iuż pewno wiedzyáł od *Anyolá*/ iż łie to

dzyecię było zyáwiło z woley Bożey/ á s przeźrzenia świętego iego. *RejPos* 297v; żaden nie vmrze kto weń wierzy/ ácz ná máły czás iáko ímácznym ínem zálnie z woley świętey á s przeźrzenia iego. *RejPos* 352v, 24v, 234, 317, 319, 330. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*] ~

»nad przeźrzenie« (1): A iáko on íam powiáda/ iż y namnieyfzy wroblik nie zginie nád przeźrzenie iego. *RejPos* 139.

»za przeźrzeniem« (5):

~ *W przeciwstawieniu*: »z przygody ... za przeźrzeniem Pańskim« (1): gdyby íie to czáfu ínfzého tráfiło mogłoby byđz podobno/ żeby káždy rozumieć mógl/ że íie to wálzýy kró: M. ták z przygody/ á nie zá przeźrzeniem páńfkim tráfiło. *OrzJan* 109.

Wyrażenie: »za przeźrzeniem boskim (a. bożym), Pańskim« = *divina dispositione JanStat* [szyk 3:1] (2:2): Wálzá Krolewfká Miłość iáko Krol Krześciáńfkí [...] tho v íiebie raczyłz rozumieć/ iż to od wiekow zá przeźrzeniem Bożym/ y záczęło íię/ y do they doby trwa/ żeś Wálzá Krolewfká Miłość [...] od niego íeť Krolew *BibRadz* *2; *RejPos* 140v; *OrzJan* 109; *SarnStat* 997.

Szereg: »za wolą a za przeźrzeniem« (1): A coż tobie ná tym/ iż Pan twoy zá wolą íwiętą íwoią á zá przeźrzeniuem [!]
íwoim weźmie tobie docześnego oycá twoiego/ ábo mátkę twoię/ gdyż nieomylnie wiefz/ iż on záwždy íeť tobie takim oycem/ y taką mátką/ iákim nigdy nie może być żadny ociec dzyatkem íwoim íwiátá tego. *RejPos* 354v. ~

β. Opatrzność, opieka, wspomózenie boże (30) : Przeźrzenie wiernego ku lepszemu káżdego. *RejPos* [279] *marg.*

W połączeniach szeregowych (6): O miła pánnio íwiętełz to były íłowá twoie [„oto ja, słuźebnica pańska...”]/ á vltáwiczníeby nam miály brzmieć w vřzoch náłzych/ ábychmy w káżdych trudnoścíách náłzych [...] vczyli íie ich mocno: á wřzytko ábychmy przypuřczáli woley/ przeźrzeniu/ á opátrnoścí Páná íwego *RejPos* 272, 243, 282, 307, 316. *Cf* »z przeźrzenia«.

Wyrażenie: »przeźrzenie Pana, Pańskie, boże (a. boskie), Boga« [szyk 20:2] (8:8:5:1):w káżdych íthráchoch á niebepieczęństwiech náłzych [*mamy pomnieć*]/ iżbychmy wřzytko przypuřczáli woley á opátrnoścí y przeźrzeniu Páná náłzego *RejPos* 282, 158v, 243, 272, 278 *marg.*, 279 (8); *RejZwierc* 204; íákbyfmy towarřystwo/ záwzięli skuteczníe/ Miefzkác złobą wmiłoścí/ by mogło być wiecznie. Do tego zezwolenie/ Oycowfkíech otrzymał/ Y przeźrzenia Bożego/ prawdźiwíech w tym doznał. *PaxLiz* E3; BAczyliście Moścíwy Pánowie/ Co íie dzíalo/ w tey krotkíey rozmowie. Íż przeźrzenie Bogá wřzemocnego/ Potka wřędźie człęká niebácznego. *PaxLiz* E4. *Cf Wyrażenia przyimkowe.*

Szereg: »przeźrzenie a opatrzenie« (1): káždy wierny á Krześciáńfkí człowíeczé [...] pocźciwie/ á z wolą iego będyeřz vřywał tu żywotá íwego [...] wřzytki íprawy íwoie y nádzyeie íwoie pokládáiąc w przeźrzeniu á opátrzeniu iego *RejPos* 281.

»opatrność a przeźrzenie« [szyk 4:1] (5): Abowiem co íeť ten mární pożytek náłz/ ktory ácz pewnie wiemy iż íie żaden sřtác nie może beż opátrnoścí Páńfkíey/ á bez iego przeźrzenia świętego *RejPos* 260v; Pátrzayże tu á pilnie pátrzay opátrnoścí á przeźrzenia Páná tego [...] iż on záwždy z dáleká przegláda á vpátruie y przygody/ y ímętki/ i íne przypadki Kólcíolá íwego świętego/ á tych tho wiernych á przebránych íwoich. *RejPos* [279], 158v, 278 *marg.* *Cf* »z przeźrzenia a z opatrności«. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 6 r.*]

»przeźrzenie a opieka« (1): gdy [*Egipcjanie*] niechcieli wypuścić z niewoley ludu onego iego/ który [...] był zawnždy w przeźrzeniu á w opiece świętey iego/ opowiedzieć raczył onemu ludowi śwemu: Iż iuż tey nocy ośtháteczną plagę pufzczę ná narod ten złościwy *RejPos* 158.

»przeźrzenie i sprawa« (1): A tu fie cieľz przeźrzeniem Páńłkim y dziwną łprawą iego/ iż niech fie wierny kołyłze iáko chce/ przedłię mu ná dobre wyniść muśi káżdá poczćiwa łprawą iego *RejZwierc* 204.

Wyrażenia przyimkowe: »z przeźrzenia« (10):

~ *W połączeniu szeregowym* (1): A o tychći to kłięgach Moizelz y Dawid wołał prosząc/ ábyś mię moy miły Pánie nie wymázował s kłięg żywotá/ to ielz z woley á z opátrności twoiey świętey á s przeźrzenia twego świętego. *RejAp* 51.

Wyrażenie: »z przeźrzenia boskiego, Pańskiego, Pana« [*szyk 6:2*] (3:3:2): [*królowa Izabella*] była tám [*tj. w Krzepicach*] czás niemáły/ potym ná Wieluniu mieszkáła [...] W Wieluniu będąc łtrzelono ná iey łyná krolewicá z árkábuzá niewiedząc kto/ ále chybion z Boskiego łnadź przeyrzenia *BielKron* 316v, 86v, 354v; Náłázłá fie onemu miáłtecčku nędznemu Betuliey s przeźrzenia Páńłkyego oná ludyth páni święta/ kthora zábiła onego okrutníká Holofernułá Hetmáná/ kthory chciał wyniłzczyć włyzytek lud s tego miáłtá *RejPos* 167, 39v, 213v, 257, 264.

Szeregi: »z łaski a z przeźrzenia« (1): á to cokolwiek fie nád tobą dzyeie/ dzieie fie włyzytko z łáłki á s przeźrzenia Páná twego. *RejPos* 39v.

»z przeźrzenia a z miłosierdzia« (1): A iż s przeźrzenia á z miłosierdzia łwego Pan Bog raczył W.W. w tey łławney Koronie pirwłzego miedzy łtany łwieckimi połádzić y połtánowić/ y tákiemi dáry obdárzyć/ ktore fie ná włyzytko dobre y poćciwe łławney Koronie [...] przygodzić mogą. *RejZwierc* 119.

»z przeźrzenia a z opatrności« (1): Ale ty moy miły Krześciáńłki człowiecze włpomniwłzy łobie to/ iż ty nikczłmne plewy [*tj. majátek*] nie thwoie łą/ nie vrodziły fie s tobą/ chociaýci przypádlý s pracy przodków twoich/ ále to włyzytko tobie przyłżłó s przeźrzenia á z opátrności Páná tego. *RejPos* 264. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*] ~

»za przeźrzeniem« (4): Aż zálię Pan Bog poda kiedy tákiey drogi/ Ze ielzćze k chwale iego człowieczek vbogi/ Będe mógł być potárgnion zá przeyrzeniem iego/ W czym mnie on nie przebaczy łłuzeczki łwoiego. *HistLan* F5v.

~ Wyrażenie: »za przeźrzeni(e)m Pańskim, bożym« (2:1): *RejPos* 2v; Niewiem przeco Koroná to ná łobie nośi/ A s łwych kráiów poháńców iże nie wypłózy. Iák z łálá wilkow/ Złych vrgieltników. Gdyłz ielz iárzmo Pogáńłkie z Mołkwý iuż zniełione/ A zá przeyrzeniem Bożym od nich oddalone. *MycPrz I* C3v; Naprzod zá dźiwnym przeyrzeniem páńłkim/ á łlepotą áduerłárzow/ vniuerłáłmi Seymowemi kuźni ich/ przyznáło fie nie raz práwo y połsełsia niewłtawáiącá dźieśięćin duchownych y po máiętnościách łłácheckich. *PowodPr* 24. ~

γ. Wybranie, przeznaczenie do bycia kimś lub do wypełnienia jakiejś roli lub do określonego losu wiecznego (33) : iednáł kłtáłt y łrżodek tego przerzenia [!] táiemnego [łwiętych]/ dáł nam Pan Bog iáłny y widomy. *WujJudConf* 68.

przejrzanie o kim (1): Ten tedy Chriftus Pan á Zbáwiciel náłz niech nam będzie iáko zwierciádło/ w którym boskie przejrzenie o łobie iáśnie widzieć możemy. *WujJudConf* 69.

przeżrzenie kogo, czyje [= *kogo dotyczy*] [*w tym: pron poss* (10), *G sb i pron* (6), *ai* (1)] (17): A inádnie on [*Dawid*] miał znaleźć wślytko coś ty kolwiek iedno obiecał iemu ielłcze z oney łáłki pierwfłego przeżrzenia iego boś obiecał/ áž od morzá do morzá rołferzyć rołkázowanie iego. *RejPs* 132v; Bo iakołmy przedtem słyłzeli i ten miłerny człowiek poki się był pana niezaprzał/ wiedział či téłz o przeirzeniu wybranych/ [...] że ktoby w wierze trwał do końca/ ten będzie zbawion *MurzHist* H, G4v; *RejPos* 72, 123, 286v; Przejrzenia łwego żaden wiedzieć bez obiáwienia Bożego nie może. *WujJud* 68 *marg*, 69 [2 r.], L14v, Mm2; ACžkolwiek thedy nie względem godności y załług ludzkich/ ále z woleý Bożey á z łáłki łzczereý to przejrzenie áłbo náznáčenje łwiętych łłtawa łie *WujJudConf* 67v; *CzechRozm* 221v; vczynki náłze dobre/ łá przyczyná y máterýą dołłapienia łłutku przejrzenia y wybránia náłzego/ to ielł żywotá wiecznego. *WujNT* 810, 564 *marg*, 810, Bbbbbb3. Cf »wedle przeżrzenia«.

W połączeniu szeregowym (1): A krotko mowiac/ dołýc záłłte Bog we wślyłtkim vczynił/ oney woleý łweý łwięteý y dobreý: dołýc przedwiecznemu połłánowaniu: dołýc przeýżrzeniu/ obránium/ y wezwánium náłzemu: y wślyłtkim obietnicám łwoim: ktore łie do Chriftulá y do nas w nim łciágáły. *CzechRozm* 221v.

W przeciwstawieniu: »przejrzanie ... wzgardzenie« (2): W táłłmnicách Bożych o przejrzeniu iednych [*pogan*] á wzgárdzeniu drugich [*tj. Żydów*] żaden łzperác nie ma. *WujNT* Bbbbbb3 [*idem*] 564 *marg*.

Wyrażenia: »przeżrzenie boże (*a. boskie*), Pańskie, Pana« [*szyk* 9:2] (7:3:1): miłerny Spiéra [...] rołpacz łwą mnoży/ biorác przedsię przeirzenie pańłkie tak wybranych iako i potępionych/ záłłte wielká Bożá kaźń ielł/ a nám vpomnienié/ abychmy zbawienié náłze/ [...] zboiaźniá i drženim łprawowali *MurzHist* G4v; *RejPos* 74 *marg*, 280; A to ielł *praedestinato*, co zowiemy przejrzenie Páńłkie/ onym mocnym dekretchem Páńłkiem raz vczynione/ iż łie człowiek nędzny z oney raz nádáneý onym roznyłm plánetám mocy rodzi ábo złý ábo dobry/ ták iáko máłto nie w káždym rozne przyrođzenia widamy. *RejZwierc* 3; *WujJud* B5, 67v, 68 žp; *WujJudConf* 69; *WujNT* 552, 566, 810.

»wieczne [= *przedwieczne*] przejrzenie« (1): wieczne przejrzenie y wybranie Boże/ połłpołu z dobrymi vczynkami wybornie łłác może *WujNT* 810.

Szeregi: »przeżrzenie i (albo) naznaczenie« (2): *WujJudConf* 67v; ráczże nam to dáć [...] áby [...] kłięgi błogolłáwionego twego przeýżrzenia/ y do chwałý náznáčenja [*zachowały imiona wiernych*] *LatHar* 93.

»przeżrzenie a (abo, i) powołanie« [*szyk* 3:2] (5): A tu łobie wważay káždý nędzny człowiecze/ ielłłł ielł obdárzon iákim przeżrzeniem/ ábo iákim powołaniem od Páná łwego/ kto cie powoływa y do czego cie powoływa *RejPos* 241; DŽyeń dziłieýłzy ielł przywłáłzczon y wyzwolon od zboru á od kołciolá łwięłłego krzełłciáńłkiego/ ábychmy weń obelžł y rołpomnieli łobie powołanie á przeżrzenie/ łprawy y żywot Mácieiá s. *RejPos* 286v, 280; *WujNT* 810. Cf »wedle przeżrzenia a powołania«.

»przejrzenie albo przeznaczenie« (1): Lecz to pewnie wiedzmy/ iż Bożkie przejrzenie/ ábo przeznaczenie/ nic nie wymuie áni przekaża wolności ludzkiej. *WujNT* 552.

»urząd a przejrzenie« (1): Pátrzaýže co to ieſt zá vrząd/ á co to ieſt zá przejrzenie káždego tego páłterzá Páńſkiego/ ktoregokolwiek tu Pan poſtánowić raczył/ nád tymi wdzięcznemi á miłemi owieczkámí ſwemi. *RejPos* 123.

»przejrzenie a wezwanie« (1): A ták ci wſzyſcy ktorzykolwiek odſtępuią od przejrzenia ſwego á od wezwánia ſwego/ ná iákimkolwiek ſá łthanie ábo vrzędzie [...] ci wſzyſcy pokuſzáią Páná ſwego/ á wſzędy chodzą bez opieki iego. *RejPos* 72. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»przejrzenie, (i) wybranie (a. obranie, a. wybieranie)« [szyk 6:1] (7): Praeſtination, Przeyżrzenie/ Obranie. *Mącz* 83b; *WujJud* B5, 67v; pewnoſć przejrzenia/ y wybránia nábywa ſię przez wolnoſć ludzká/ y przez vczynki dobre *WujNT* 810, 566, 810 [2 r.]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

Wyrażenie przyimkowe: »wedle przejrzenia [czyjego]« (1):

~ Szereg: »wedle przejrzenia a powołania« (1): Mieýže [...] ná pieczy [...] káždy krzeſciánſki człowiecze/ ábyſ to záchował Pánu Bogu ſwemu/ co ſłuźnie ma być záchowano iemu/ [...] A thákież przełożonemu káždemu ſwemu coſ ſłuźnie ieſt powinien iemu/ wedle przejrzenia á powołania ſwoie⁸⁰ *RejPos* 253v. ~

b. O losie jako sprawcy (1) :

Wyrażenie przyimkowe: »z przejrzenia«: Niech ſie ták zemną łtanie gdyżem omamiona/ Y od iákis pokuſy/ nieſtętyſz/ othniona. Snadź z przejrzenia ſmętnégo ſczęſcia niewdzięcznégo/ Do tegom przywiedźiona w ſrząd wieku moiégo. *GoſtCaſt* 47.

2. Przewidzenie czegoś z góry; *provisio* *Mącz*, *Calep*; *praescientia* *Mącz*, *Cn*; *praesensum*, *praesentio*, *prognosis* *Mącz*; *provisus* *Calep* (16) : Praesensum et praesentio, Przeyżrzenie/ przebaczenie/ domyſlenie. *Mącz* 383c; Multum potest provisio animi et praeparatio ad minuendum dolorem, Wiele waży przejrzenie á przigotowanie ku vlzeniu priſłego [!] ſmutku y záłoſci. *Mącz* 495b, 147b, 373b, 495b; Dispicientia – Oſtrożnoſć, przeizrzenie *Calep* 331b, [867]b [2 r.]

Wyrażenie: »rzeczy przyszłych przejrzenie« (1): Prognosticon, Práktyká rzeczy przeſzłych [!] przeýżrzenie. *Mącz* 147b.

a. Przepowiednia, zapowiedź (6) :

przejrzenie kogo, czego (2): O przeżrzeniu ſwiętego národzenia Páná náłżego y co nam dobrego s tego vroſło. *RejPos* 14v *marg*; *WujNT* 2.*Petr* 1/16.

W połączeniu szeregowym (1): á coż tego byłá zá potrzebá/ żeby go mieli byli w figurách/ w przeýżrzeniu/ y w obietnicách/ gdyż mi tego figurámí málować y pokázować/ ábo teź obiecować nietrzebá/ ktore⁸⁰ ia iuż mam iſtotnie przytomnego? *CzechRozm* 30.

W przeciwstawieniu: »przejrzenie ... rzecz sama własna« (1): przeto mi teź thy niedziwuy/ żeć ielſzcze co więcey nád tho zádam a zádam mieýſcá tákie/ z ktorých ſie nie to przeýżrzenie/ ále rzecz lámá właſna znáczy *CzechRozm* 29v.

Szereg: »przejrzenie i (abo) figura« (2): ſłuchayże coć odpowiem ná mieýſce przywiedzione. Naprzod iż odrzucałz/ wykład ten o przeýżrzeniu/ y o figurách w ktorých był Chriſtus zákryti/

tedy to nie flufznie czyniſz/ iefli tho iefzcze y o infzych mieyfcách temu podobnych rozumieſz. *CzechRozm* 29v, 29v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

b. *Halucynacja, wizja (1)* : Allucinatio – Przeirzenie, obłądzenie. *Calep* 54b.

3. *Obejrzenie, przypatrzenie się czemuś w celu poznania, sprawdzenia; rozpoznanie, przegląd; perlustratio, recognitio* *Mącz (10)* : *Mącz* 200d, 251a; A ſtąd obaczmy/ kto będzie vmiął wynáleſć chwalebnieyſze y pożytecznieyſze cnoty/ á ſztuki godnieyſze przeźrzenia/ j coby mnief ſzkodziły/ y temu ktory miłue/ y temu kogo miłuią. *Górndworz* C4.

przej(ź)lenie czego (3): [Amerykus Wespucyjus] Poſłan też był poſpołu s Kryſzthofem Kolumbuſem od Krolá Ferdynándá Káfthyliey Hiſzpáńſkiego ku przeyrzeniu nowey ſiemie. *BielKron* 446v, 442; Hállnibál [...] wezwał wſzego Rycyrſtwá/ vczyńił do nich recz [!]/ opowiadáiąc im: iż poſzle tháiemnie do Rzymſkiego woýłká ſwoie ſzpiefi ná przeýźrzenie wſzech rzeczy ich/ áby gdy ſie wrocą mieli pierwſze mieyſce miedzy wámi *BielSpr* 44.

a. *O tekście (4)* : A tę przerzeczoną Kronikę Pruſką ſtároſwieckimi literámi ku wycytániu trudnymi piſſaná/ nálaſł ſławney pámięci Pan Ian Chodkiewicz ná Zamku Rumborku w Koſciele/ ktorey ku przeyrzeniu vžyczył naprzod Ie^{go} miłóſci pánu Woýtowi Wilenſkiemu *StryjKron* 288; *SarnStat* 57.

prze(j)źrzenie czego (2): *Diar* 38; iam ſie/ pátrząc ná złe zdrowie moje/ áby y tá trochá co przy mnie byłá/ iáko infzych wiele/ nie zginęłá/ obáwiáiąc: vžylem iedney zacney oſoby duchowney do przeýźrzenia y ſporządzenia piſm/ ręki brátá mego wlaſney/ ktore przy mnie były *SzarzRyt/Szarz nlb* 2v.

4. *Odzyskanie wzroku; visus Vulg (4)* : *CzechRozm* 119; *CzechEp* 217; Duch Páńſki nádemną: dla tego mię pomázał/ ábym opowiedáł Ewángelią vbogim: poſłał mię ábych vzdrowił ſkrufzone ná ſercu/ ábych opowiedáł więźniom wypuſzczenie/ y ſłepym przeyrzenie/ żeby wypuſcił ná wolność znędzone *WujNT Luc* 4/19.

Wyrażenie: »na oczy przejrzenie« (1): Kápellan oycá iego ſłepý ná oczy nád onym ciálem záwołał: Ieſliſ wniebie/ iáko wierzę/ z iednay mi ná oczy przeyrzenie: y ſkoro to wymowił/ ták ſię zſtáło. *SkarŻyw* 574.

5. *Niedostrzeganie, pobłażliwość (2)* : Connivencia, Przeýźrzenie/ Niedbánie Niebáczność. *Mącz* 63b; Conniuentia – Przeirzenie, pomrugnienie. *Calep* 243a.

6. *Przebaczenie [czego] (1)* :

Szereg: »odpuszczenie i przejrzenie« (1): Nie ma bowiem dla tego być odpuſzczenie y przeyrzenie wyſtępkow/ żeby wſzytká R.P. nie vpádłá/ ále ma być pomíthá dla záchowánia iey *Phil* R3.

7. *Popatrzenie przez coś; transpectus Calep (2)* : Day ſobie mądrému Szłofárzowi vczyńić z żelázný Bláchy/ iákoby złobek ná cztery łokcie wzdłuſz/ á w kóńcách niechay będą progi/ álbo ſzczytki/ troché wywyſzłóné nád ón Instrument/ á to dla tego áby mógl dobrze vczyńić wobu kóńcách dziurki ku przeýźrzeniu. *Strum* C3; *Calep* 1081a.

Synonimy: **1.a.** *przeznaczenie, zamierzenie*; **ß.** *baczenie, opatrność*; **2.** *domyſlenie, prorocstwo, prorokowanie, przebaczenie, przeczucie*; **3.** *badanie, przeglądanie*; **5.** *pobłażanie*.

Cf **PRZEŹRZEĆ**